

só caygut en tan gran ignorància de creure a negú» en el *Tirant de Galba* (Ag. iv, 33). Però es mostra més vivaç en textos del període arcaic, com les *VidesR*: «Antecrist --- s'eforsarà de decebre totz los hòmens --- los decebrà per dons que lur darà largament ---», f° 3v1, 3v2; «Frare Ramon, qui era son monge, *decebut* per alcun, se partí d'él», f° 179r2, «la belesa d'ome *decep* los us d'om, la belesa de Déu edifica lo nostre coratye», f° 236v2; per a les formes de la conjugació arcaica veg. *LleuresC*, 282, 324, i l'ed. vol. i, 56, 66.

Tanmateix, on apareix amb la màxima freqüència aquesta paraula és en els documents de juraments feudals, entorn del S. xi, com un dels anys 1035-76: «et nuls en *dedebré* ni mals en menaré» (que junt amb un altre d'indat citat a *DBal*): ací tenim la coneguda grafia de -z- com a -d- = ð, per a la qual, veg. *LleuresC*, 209-14: és a dir que en aquest període arcaic el verb DECIPERE es presenta amb la sonorització de la -vc- que era d'esperar en una intervocàlica: la mateixa que va afectar el verb derivat paral·lel RECIPERE, conduint-lo a la pèrdua total de la consonant: *reebre* i avui *rebre*; en el nostre cas, DECIPERE i DECEPTIO pertanyien a un estrat menys popular de llengua i fraseologia, i això féu que des del temps de Lluïl es restaurés ací la pronúncia sorda de la c, sota la influència del ll. DECIPERE i dels verbs germans *concebre*, *percebre*. En la documentació primitiva encara no s'ha arribat a això, i per tant llegim, p. ex., «non te *dedebrei*» en un doc. de Salses de 1047-90 (Alart, *RLR* III, 285), «non te *dezebrei*» en un del comtat de Besalú de 1051-66 (*BABL* VII, 104), i en un Cerdanya de l'any 1064 (Marca, *MHis*. n.º 259).

Decebedor [Ss. XIII-XIV]. *Decebement* [Lluïl]. *Deceptió* 'engany' [Lluïl, Jo. Martorell], pres del ll. *deceptio*, -onis, id.; l'acc. moderna 'desengany' (Lab. encara no la reconeix, 1839-88) és calcada modernament del francès [> cast., princ. S. XIX], on *decevoir*, *deçu*, *déception*, no prenen aquest sentit fins als Ss. XVI-XVII (potser ja algun cop en el xv); *deceptionar* [neologisme també usual en cast., però que l'AcadEsp. encara no admetia el 1939, ni en cat. el *DFA*.: aquest admet l'ús de *decebre* amb aquest sentit, imitat de l'acc. francesa moderna, ço que és una innovació tan grossa i tan poc o menys tradicional que l'admissió de *deceptionar*]; *deceptionant*; *deceptiu* [Eiximenis], *deceptor* [id.], *deceptor*, *deceptuós*.

Disceptar ant. [1399, BMetge], pres del ll. *disceptare* 'discutir'; *disceptació*, *disceptió*.

Excipient [1868, *SLitCosta*], pres del ll. *excipiens*, -tis, part. actiu de *excipere* 'treure', 'pedre'. *Excepte*, *exceptió* [S. XIII, *CosTort.*], presos dels ll. *exceptus*, *exceptio*, -onis, id.; *exceptar* [1276, Lluïl]; *exceptable*. *Exceptacional*. *Exceptuar* [mj. S. xv, *Curial*];¹ *exceptuable*.

Incipient [1868, *SLitCosta*; Mrn. *Vayreda*, 1899] pres del ll. *incipiens*, -tis, part. actiu de *incipere* 'empendre', 'començar'; *incipiència*; *incipit* terme de bibliòlegs i arxivers, present del verb *incipere*, pròpiament 'comença (així ---)'.
⁵⁹

Interceptar [1803, Belv.; «aturar els raigs lluminosos amb un cos opac», Fontserè, *Ci.Fi.Nat.*, p. 38], derivat savi del ll. *interceptus*, part. de *intercipere* 'sustraure', 'interceptar'; *intercepció* [1868, *SLitCosta*], *interceptable*; *intercepció*; *interceptiu*, *interceptor*.

Percebre [c. 1390, L. d'Aversó, *Torc.*, 966.9, *percebi*, rimant amb molts perfets com *concebi*, etc.; BMetge]; la variant *percebir* en Lacav. i un parell de textos del S. xv, un d'ells Ausiàs, XLIV, *percebesch*, del ll. PERCIPERE 'apoderar-se d'(alguna cosa)', 'rebre percebre', 'sentir'; *percepció* [princ. S. xv, StVicent F I, 254], ll. *perceptio*, -onis; *perceptible* [c. 1390, *perceptibla*, *Torcimany*, 308]; *perceptibilitat*; *perceptiu*, *perceptiuitat*; *perceptor*. *Apercebre* [Lluïl, *Merav.*, O. C. I, 11 'compendre']; *apercebre's* 'adonar-se' [Muntaner]; *apercebut* 'previngut' [Jaume I], *apercebiment* [Lluïl]. *Desapercebut* [*DTol.*, 1660, -bit, ço que potser no és més que una err. tip., que ja Belv. i Lab. 1839, corregeixen en -but, traduint tots tres «imparatus»]: en català no se sent ni es té per gal·licisme, com s'hi té el cast. *desapercebido* (Cuervo, *Dicc.* II, 530-4), i l'admet no sols el *DFA*. sinó escriptors gens gal·licats com PCoromines o J. Ruyra [en «L'educació de la inventiva», *Misc. Prat de la Riba* I, 171]: en tot cas no seria castellanisme com diu *AlcM*, puix que el cast. no l'accepta, sinó calc directe del fr. *inapperçu*.

Precepte [c. 1500], pres del ll. *praeceptus*, -ūs id., derivat de *praecipere* 'perdre primer', 'preveure', 'donar instruccions, recomanar'; *preceptista*; *preceptiu*; *preceptor* [1533], *preceptoral*, *preceptorat*, *preceptorria*; *preceptuar*, *preceptuós*. *Precipu* [1461], pres del ll. *praecipuus* 'important, principal', derivat del mateix verb.

Susceptible [1695, Lacav.], pres del ll. *susceptibilis* 'capaç de rebre', derivat savi de *suscipere* 'pendre, assumir': probablement imitat del francès, on ja es troba en el S. XIV, i d'on sembla haver passat també al castellà (especialment en l'acc. recent 'irritable', que és francament gal·licista en totes dues llengües); *susceptibilitat*; *susceptiu*, *suscepció* i el seu compost *intussuscepció*.

¹ Però fins molt més tard seguí predominant la forma antiga: «estos matexos pesos --- *exceptat* lo marc y lo gra», OPou (*TbPu.*, 208).

Concedir, V. *cedir* *Concell*, V. *consell* *Concent*, V. *accent* *Concentració*, *concentrar*, *concentric*, V. *centre* *Concepció*, V. *concebre* *Conceptacle*, V. *concebre* *Concepte*, *conceptisme*, -ista, *conceptiu*, *conceptual*, *conceptualisme*, *conceptuar*, *conceptuós*, V. *concebre* *Concernent*, *concernir*, V. *cerndre* *Concert*, *concertació*, *concertant*, *concertar*, *concertina*, -tino, *concertista*, V. *cert* *Concessió*, *concessionari*, + *concessiu*, V. *cedir* *Conciència*, V. *consciència* (CIÈNCIA) *Concili*, *conciliàbul*, *conciliació*, *conciliador*, *conciliar*, *conciliatori*, V. *consell*

CONCINNITAT, pres del ll. *concinntas*, -atis, id.,
⁶⁰ derivat de *concinntus* 'bonic, ben proporcionat'. □